

4. navadna nedelja – leto C

Jezusa v Nazaretu zavrnejo

Oči vseh v shodnici so bile uprte vanj. In začel jim je govoriti: »Danes se je to Pismo izpolnilo, kakor ste slišali.« Vsi so zanj pričevali, čudili so se besedam milosti, ki so prihajale iz njegovih ust, in govorili: »Ali ni to Jožefov sin?« On pa jim je rekel: »Seveda mi boste povedali ta pregovor: »Zdravnik, ozdravi sebe.« Kar smo slišali, da se je zgodilo v Kafarnáumu, stôri tudi tukaj v domačem kraju.« In rekel je: »Resnično, povem vam: Nobenega preroka ne sprejmejo v domačem kraju. Resnico vam govorim: Veliko vdov je bilo v Izraelu v Elijevih dneh, ko se je nebo zaprlo za tri leta in šest mesecev in je nastala huda lakota v vsej deželi, toda Elija ni bil poslan k nobeni izmed njih razen k vdovi v Sarepto na Sidónskem. Tudi veliko gobavih je bilo v Izraelu v času preroka Elizeja, pa ni bil izmed njih očiščen nobeden razen Sirca Naamána.« Ko so to slišali, so vsi v shodnici pobesneli. Vstali so, ga vrgli iz mesta in odvedli na previs hriba, na katerem je bilo sezidano njihovo mesto, da bi ga pahnili v prepad. On pa je šel sredi med njimi in je hodil dalje. Lk 4,21-30

Zaupati ali ne zaupati ...

Ko je Jezus nastopil v shodnici v domačem kraju, mu domačini niso zaupali. Zaupati ali ne zaupati Bogu, verovati ali ne, je tudi danes vprašanje za vsakega od nas. Vedno je dovolj razlogov za nezaupanje in dovolj razlogov za zaupanje. Odločitev je naša! Danes bi vas rad spodbudil k resnični odločitvi za Boga. Svetniki so nam zgled resnične odločitve za Boga, ki se potem odraža v življenju. Tudi zato bi vam rad na današnjo Gnidovčevo nedeljo za zgled postavil našega kandidata za blaženega škofa Janeza Frančiška Gnidovca.

Pred dobrimi štirinajstimi dnevi smo se mnogi povezali v molitvi s prošnjo Gnidovcu za ozdravljenje bolne Andrejke. Kljub temu da naša molitev ni bila uslišana s čudežem ozdravljenja, zaupamo, da Bog vedno deluje, da je molitev vedno uslišana. Naj nam bo pri tem škof Gnidovec, kot mož molitve še posebej v spodbudo.

Ob ponovnem razmišljanju o Gnidovcu sem prvič opazil, da je pravzaprav tesno povezan s Primorsko. Njegovo prvo kaplansko mesto je bila Idrija, potem Vipava. Kot škof se je posebej zavzel za Primorce, ki so se v času fašizma preselili v Makedonijo. Pri oblasteh se je prizadeval, da bi dovolili gradnjo katoliške cerkve Bistrenici. Malo pred smrtjo je kralj Aleksander izdal dovoljenje za gradnjo cerkve, vendar so se krajevne oblasti izmikale in zadevo zavlačevale. Ko so se ob smrti kralja Aleksandra leta 1934 v skopski stolnici zbrali generali in civilne oblasti, je škof Gnidovec pred žalno slovesnostjo pogumno stopil prednje in jim očital: »Pravite, da spoštujete kralja in njegov spomin, a njegove volje nočete upoštevati. Slovencem v Bistrenici ne daste dovoljenja za gradnjo cerkve in jih silite v pravoslavje.«

Kdo je bil torej Janez Frančišek Gnidovec, ta pokončen mož?

Rodil se je 29. septembra 1873 v Velikem Lipovcu v župniji Ajdovec na Dolenjskem. Bil je zelo nadarjen zlasti za jezike, odlikovala ga je tudi trdna volja. Po maturi v Novem mestu se je odločil za ljubljansko bogoslovje. Leta 1897 je bil posvečen v duhovnika, 24-letnega novomašnika je škof Missia poslal za kaplana v Idrijo. Zatem je bil dve leti kaplan v Vipavi. Leta 1899 je šel študirat na Dunaj, zatem pa ga je škof Jeglič imenoval za prvega rektorja Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano. To ustanovo je vodil do leta 1919, ko je vstopil v Misijonsko družbo Lazaristov. 29. oktobra 1924 je bil imenovan za škofa v Skopju.

Za škofovsko geslo si je izbral besede apostola Pavla: "Vsem postati vse", za svojega vzornika pa sv. Frančiška Saleškega in poslej se je vedno podpisoval "Janez Frančišek". Odlikovala ga je izredna preprostost. Napori mu niso bili odveč. Vse njegovo življenje zaznamujejo leta molitve, garanja in skromnosti. Vedno je bil ves predan službi Bogu in ljudem.

10. januarja leta 1939 je težko bolan prispel v Ljubljano. Umrl je 3. februarja 1939 in leži v cerkvi Srca Jezusovega na Taboru. Leta 1977 se je začel škofijski postopek za Gnidovčevo beatifikacijo, ki je bil končan leta 1984.

S podobo Gnidovca sem se srečal kot otrok. Stric, ki je zbiral material in pričevanja o njem, je večkrat, kadar je prišel na obisk k nam, pripovedoval o njem zgodbe. Pripovedoval je:

- - kako je dolge ure molil pred najsvetejšim in ga pri tem niti muha, ki se je sprehajala po njegovem obrazu ni zmotila,
- - koliko je prepešal in se ni bal ne upornikov ne neprijetnega vremena,
- - kako je bil skromen glede hrane in obleke,
- - kako ponižno je skrival škofovske časti,
- - kako je bil goreč v ljubezni do revežev in je najboljši, kar je dobil, vedno razdal ...

Njegov lik me je navduševal, vendar sem se kljub temu dolgo spraševal: Čemu zapraviti dolga leta ob zbiranju podatkov o mrtvem človeku? Mar ne bi bilo bolj ves čas, denar in skrbi nameniti živim okrog nas, in slediti Jezusovim besedam: Pustite, da mrtvi pokopljejo svoje mrtve.

Danes razumem čemu. Ker današnji čas potrebuje svetnike! Živimo v svetu reklam. Vse okrog nas se ponuja kot hitro in lahko dosegljiva sreča. Svetniki pa nam govorijo o tem, na kar vsi pozabljamo. Sreča se skriva drugje! Svetnikom je zato skupna:

- - tesna povezanost z Bogom v molitvi,
- - prenašanje križa in veliko odpovedovanja,
- - neverjetna ljubezen do človeka.

Takšne ljudi potrebuje današnji čas. Zato pravi krščanski pisatelj Georges Bernanos o svetnikih: ».. Svetniki so tisti, ki ohranjajo notranje življenje, brez katerega se bo človeštvo izpridilo do propada...«

Potrebujemo torej zgled svetnikov in vedno novo svetost, da se svet do konca ne izpridi! Naj nas nagovori nekaj utrinkov iz Gnidovčevega življenja.

Vse njegovo življenje je bilo molitev. Ko je med vojno kazalo, da bodo morali dijaki zaradi tega, ker je pošla že skoraj vsa hrana, domov, je dejal ekonomu: »Počakajmo še en dan, morda pride od kod pomoč!« Potem je celo noč premolil v kapeli in drugi dan je hrana prišla...

Eden od profesorjev pravi o njem: »Veliko je molil, molil; vedno smo ga videli v kapeli. Bil je redno pri drugih mašah, skoraj vseh... Med vojsko smo se kot čudežno reševali. Pomagala je Gnidovčeva molitev...«

Molitvi je dodal še pokoro. Kar se da skromna je bila njegova hrana, trda njegova postelja, če jo je uporabil, obleko je imel najnujnejšo. Pokoril se je tudi z bičem in spokornim pasom. Najbolj nenavadna in čisto njegova pa je bila pokora, ko je na potovanju ali sprehodu nosil pesek ali kamenje. Slovenec, ki ga je v Skopju sam opazoval, pravi, da se je mnogim zdelo to čudno, da, kar abnormalno. »Mi pa smo vedeli«, pravi, »zakaj to dela«. Delal je pokoro za vso škofijo. S tem je postajal sposoben, da se kot Kristus v ljubezni daruje za brate in sestre.

Niti molitev, niti pokora nista bili sama sebi namen. Iz njiju se rojeva Gnidovčeva dobrodelnost. Poleg tega, da je vse življenje sprejemal vsakega, ki je prišel na njegova vrata, pomagal vsakemu, komur je lahko, da je sproti razdal vse, kar je imel, se je kot škof trudil tudi za organizirano dobrodelnost. Mislili bi, da mož molitve ne more biti na tekočem z vsem, kar se dogaja okrog njega. Zato je vse presenetil, ko je pri najvišjih uradih in oblasteh sprožil vprašanje javnih hiš in trgovine z dekleti. Po državnem zakonu je bilo oboje sicer prepovedano, toda v Južni Srbiji je bilo dopuščeno, da bi priseljencem, ki so bili tja poslani službeno nekako »osladili« življenje in službovanje. Škof se je kljub temu, da se oblast ni zmenila, na vso moč trudil, da bi zgradil zavod za takšna dekleta (prostitutke). Sestavil je pravila ženskega društva sv. Magdalene, a je na žalost ostal brez podpore nemočen.

Svojo dejavnost je preusmeril v pomoč revnim in nepreskrbljenim otrokom in zanje ustanovil Sirotišče sv. Jožefa. Vzgojo in skrb za otroke so prevzele slovenske usmiljenke. Otroci iz zavoda so bili kmalu v znanju in obnašanju zgled svojim vrstnikom v šoli.

Še eno ustanovo je postavil na noge: Dom sv. Marte. V njegovi škofiji je bilo veliko deklet, ki so služile kot hišne pomočnice v premožnejših družinah. Mnoge so prišle v neznane kraje le z obljubami, da bodo našle službo, od tega pa ni bilo nič. Revščina in moralni propad je bil tako pogost konec. Zato je Gnidovec, da bi jim bilo mogoče preskrbeti pošteno službo leta 1932 s sestrami usmiljenkami iz Slovenije ustanovil Dom sv. Marte. V njem so dekleta, dokler se niso zaposlile, imela stanovanje in hrano.

Dobrodelnost je, če je resnična, vedno le vrh ledene gore. Temelj je skrivnostna moč, ki izvira iz trdne vere in zaupanja v Boga. Gnidovec je gradil na tem temelju, ki ostane večno. Ustanove je uničila vojna, ostali so ljudje, ki so ob njem začutili božjo ljubezen. Ostal je zgled in prav ta je vedno najbolj potreben.

Ura svetnikov pride vedno, pravi G. Bernanos. Naj pride preko nas in po Gnidovčevem zgledu in njegovi priprošnji. Naj bo naša vera resnična odločitev za Kristusa, ne sprenevedanje in pomišljanje. Naj se naša vera odraža v molitvi, odpovedi in ljubezni do bližnjega, kakor nam čudovito kaže škof Janez Frančišek Gnidovec.